

Узагальнюючи погляди науковців на проблему управлінської діяльності, ми виявили такі вимоги до особистості керівника закладу освіти: почуття обов'язку та відданості своїй професії; здатність до міжособистісної комунікації, культура усного та письмового мовлення, уміння переконувати; чесність і надійність у відношенні з підлеглими та керівництвом, інтелект, креативність, здатність сприймати і засвоювати нововведення; уміння критично оцінювати власну діяльність; здібність постійно навчатися, безперервно підвищувати свою кваліфікацію; прагнення бути лідером; впевненість у собі, спокій та витриманість; емоційна врівноваженість; здібність керувати своїми емоціями та емоціями оточуючих; високий самоконтроль.

Таким чином, вимоги до особистості керівника є традиційно високими, незалежно від того, якою кількістю підпорядкованих він управляє.

Література

1. Корнєшук В. В. Теорія і практика формування професійної надійності майбутніх спеціалістів соціономічної сфери діяльності: дис. на здобуття наук. ступ. докт. наук: 13.00.04 / В. В. Корнєшук. – Одеса, 2010. – 434 с.
2. Уманский Л. И. Организатор и организаторская деятельность / Л. И. Уманский. – Л. : Лениздат, 1989. – 128 с.

УДК 159.99.373

ДОБОШ О. М., ФОРКАВЕЦЬ В.В.
Мукачівський державний університет

ЯВИЩЕ БУЛІНГУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Сьогодні в освітньому просторі гостро постає питання насильства у навчальних закладах. Дитяча несоціалізована агресія є серйозною соціальною психолого-педагогічною проблемою.

В процесі реформування системи освіти, проблеми цькування і насильства в освітньому середовищі дуже часто стають перепоною для досягнення мети всебічного розвитку дитини. Допомога дорослих дуже потрібна дітям та молоді в будь-якому віці, особливо якщо дії кривдників можуть завдати серйозної шкоди фізичному та психічному здоров'ю.

Буллінг є явищем інтернаціональним і досліджується вченими багатьох країн: Америки, Великої Британії, Канади, Норвегії, Фінляндії та інших. Як зазначає відомий російський науковець І. Кон, за останні 20 років «буллінг» став міжнародним соціально-психологічним і педагогічним терміном, який означає складну сукупність соціальних, психологічних і педагогічних проблем [2, с.15]. Дослідження українських науковців в основному спираються на зарубіжний досвід. Зокрема, проблему насильства в освітньому середовищі на сучасному етапі розробляють такі українські вчені як С. Бурова, М. Дмитренко, О. Лавриненко, Л. Лушпай В. Панок, В. Синьов та ін.

Вирішальна роль у протидії насильству і булінгу належить педагогам.

Буллінг (від англ. to bull – переслідувати) – свідомо агресивна поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої з метою заподіяти їй моральну або фізичну шкоду, принизити її і в такий спосіб утвердити свою владу.

Булінг у ЗДО може проявлятися як психологічний або фізичний тиск. Часто діти застосовують і фізичний, і психологічний тиск на жертву. Наприклад, образи, приниження, ігнорування, непоступливість, погрози, побиття під час ігор. Найпомітнішим є фізичне насильство, воно складає менше третини випадків булінгу. Найважче помітити емоційне (соціальне та словесне) знуцання.

Розвитку булінгу сприяють: недостатня кількість уваги зі сторони дорослих та бажання привернути таким чином до себе увагу, жорстоке поведіння батьків та фізичні покарання дітей, бажання завоювати авторитет серед друзів та однолітків, надмірна гіперактивність. Велику роль також відіграють засоби масової інформації, що перенасичені жорстокими фільмами, насильством, агресією. Всі ці фактори створюють антисоціальну особистість, яка схильна до агресивного маніпулювання іншими людьми, зазвичай, слабшими фізично і психологічно. Наслідки булінгу мають не лише особистісний, але і загальносуспільний характер. Діти, які здійснюють агресивну поведінку в закладі освіти щодо своїх однолітків та педагогів, схильні до злочинницької діяльності у дорослому житті. Також категорією ризику складають ті діти, з яких знуцалися – часто їх накопичена образа виливається у агресивні злочинні дії.

Булінг серед дітей старшого дошкільного віку в ЗДО можуть спровокувати дорослі.

Діти старшого дошкільного віку одразу сприймають ставлення авторитетних дорослих до інших і беруть це ставлення за зразок. Вони починають цькувати дитину чи дітей, якщо:

педагог або помічник вихователя:

зневажливо ставиться до дитини, яка часто плаче або невпевнена в собі; ігнорує скаргу дитини на те, що її образили однолітки; глузує із зовнішнього вигляду дитини; образливо висловлюється про дитину чи її батьків; проявляє огиду щодо фізичної або фізіологічної особливостей дитини;

батьки або члени сім'ї: б'ють та ображають дитину вдома; принижують дитину у присутності інших дітей; проявляють сліпу любов та виконують усі забаганки дитини; ставляться до своєї дитини як до неповноцінної особистості, жаліють (неповна родина, дитина хвора або має відхилення в розвитку).

Подолання, хоча б часткова мінімізація булінгу пов'язана з обізнаністю не лише педагогів, але і батьків щодо поведінки дітей, які зазнають цькування, психологічного насилля, жорстокого поведіння. Дитина-жертва булінгу поводить незвично. Ось деякі ознаки, на які потрібно звертати увагу. Якщо раніше вона охоче відвідувала дитячий садок, то тепер така дитина:

вдома: не хоче одягатися вранці; шукає собі будь-яку справу вдома, аби не йти до дитячого садка; просить батьків забрати її із дитячого садка раніше; плаче, вигадує хворобу або в неї дійсно підвищується температура тіла, починають боліти голова, живіт; не контактує з однолітками у дворі; грає наодинці в парку;

в дитячому садку: не бере участь у сюжетно-рольових та рухливих іграх, спільній самостійній художній діяльності тощо; усамітнюється при будь-якій

нагоді; часто губить свої іграшки або речі; бруднить чи псує одяг; грає поламаними іграшками; відмовляється на користь іншої дитини від головної ролі в театралізації чи грі; не має друзів у групі. [1]

Таким чином, заклад освіти відіграє важливу роль у створенні умов для здобуття дітьми знань в безпечному освітньому середовищі, формуванні ставлень та навичок, які потрібні, щоб уникнути та запобігти проявам насильства, безконфліктного спілкування, ненасильницької поведінки. Усі діти потребують підтримки дорослих – батьків, вихователів, практичного психолога та соціального педагога. Саме вони мають допомогти дітям налагодити партнерські взаємини з однолітками у групі.

Література

1. Булінг в дитячому садку – міф чи реальність [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.pedrada.com.ua/article/2625-bulng-v-zdo-mf-chi-realnst>
2. Кон И.С. Что такое буллинг и как с ним бороться? / И.С. Кон // Семья и школа. – 2006. - № 11. – с. 15-17.

УДК 372.24:37.037

ДОБОШ О. М., ЦЕНДРА М.В.
Мукачівський державний університет

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СКЛАДОВА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Дошкільний вік відіграє важливу роль у процесі становлення особистості дитини, у створенні передумов для її всебічного гармонійного розвитку. Найважливіші задачі, які стоять перед сучасними педагогами – збереження і зміцнення здоров'я дитини, всебічний фізичний розвиток та оптимальний руховий режим дітей дошкільного віку. Реалізацію потреби дитини в руховій діяльності забезпечує систематичність проведення різноманітних заходів із фізичного виховання. Зміцнення здоров'я, удосконалення роботи всіх фізіологічних систем дитячого організму, набуття рухового досвіду забезпечується цілим комплексом за гартувальних процедур та різноманітними формами роботи з фізичного виховання.

Однак, не дивлячись на значну кількість програм з фізичного виховання, з кожним роком погіршується стан здоров'я дітей та знижується рівень їхньої рухової активності, що засвідчують результати медичних та соціальних досліджень останніх років. Однією із причин є недостатня рухова активність дітей.

Різні аспекти забезпечення рухового режиму дітей в дошкільних навчальних закладах розкривають численні дослідження Г. Бикової, О. Богініч, Е. Вільчковського, Т. Дмитренко, Н. Денисенко, Є. Леві-Гориневської, Г. Шалигіної. За думкою вчених, руховий режим є невід'ємною частиною загального режиму. Основу рухового режиму складають принципи оздоровчої спрямованості; природного стимулювання рухової й інтелектуальної діяльності; індивідуально-диференційного підходу, що дозволяє забезпечити максимальний розвиток кожної дитини, мобілізувати її активність і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>